

دانشگاه شهید مطهری^(ره)

آگهی دفاع از پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد رشته فقه و حقوق خصوصی

عنوان:

مطالعه تطبیقی رهن منفعت از منظر فقه مذاهب خمس، حقوق ایران و مصر

دانشجو: مهدی فیاض صابری

استاد راهنما: دکتر مرتضی چیت‌سازیان

استاد مشاور: دکتر محمد رسائی

استاد داور داخلی: دکتر جواد سلطانی‌فرد

استاد داور خارجی: دکتر سیدسعید سیدحسینی از دانشگاه شاهد

زمان: دوشنبه ۱۴۰۲/۱۱/۲۳ ساعت ۱۱:۰۰ / مکان: سالن کنفرانس دانشگاه شهید مطهری^(ره)

چکیده

رهن منفعت نزد اکثر فقهای امامیه و نزد حنفیه، شافعیه و حنابله صحیح نیست. در ماده ۷۷۴ قانون مدنی ایران نیز بنابر نظر مشهور امامیه، به بطلان رهن منفعت و دین تصریح شده است. در مقابل، برخی از فقهای امامیه و حقوقدانان، مانعی در برابر صحت رهن منفعت نمی‌بینند. نزد مالکیه نیز رهن منفعت صحیح است. همچنین، بر اساس قانون مدنی فرانسه و مصر، نه تنها ترهین حق انتفاع و دین جایز است بلکه برای هر کدام، احکام و آثار خاص خودش پیش‌بینی شده است.

درواقع، مخالفین رهن منفعت معتقدند که چون منفعت، متصرم الوجود است، قبض منافع ممکن نیست. علاوه بر این، عینیت مال مرهون شرطی اساسی است و امکان بیع منافع نیز وجود ندارد لذا به خاطر این سه مانع، امکان استیفای دین از منافع و در نتیجه، حصول استیثاق که مقصود از رهن است، ممتنع می‌شود.

اما در این اثر، با انجام پژوهشی تطبیقی و به کمک آرای موافقین، ادله‌ای متقن به منظور رفع موانع اقامه می‌گردد تا صحت رهن منفعت اثبات شود. بنابراین، ملاحظه خواهد شد که برای رفع مانعیت قبض، راهکارهای حذف کامل قبض از رهن و امکان قبض منافع بررسی شده است و ادله‌ی لزوم عینیت مال مرهون، با استناد به لغت، برخی از احادیث و عموماً و با توجه به عدم اشتراط استیفای دین از عین، مورد نقد قرار گرفته است. مضاف بر این، بنابر تصریح برخی از فقهاء، دلیلی بر اعتبار لزوم استیفای دین از طریق بیع وجود ندارد و آنچه که در رهن معتبر است، امکان استیفای دین و حصول استیثاق است که با اجاره‌ی منافع نیز محقق می‌شود. اجماع ادعا شده بر عدم صحت رهن منفعت نیز اعتباری ندارد. در نهایت، بر فرض اعتبار رهن منفعت، احکام و آثار پیشنهادی آن، بر اساس حقوق ایران و مصر، ارائه می‌گردد.

حضور دانشجویان کارشناسی‌ارشد در این جلسه منوط به هماهنگی قبلی با اداره تحصیلات تکمیلی است.